

קלת בחד למ"ד, וכתבו דאין לחוש אם נגרוס בגמ' קלילי, דאף בלשון בני אדם צריך לומר קלילי או קלילי בשני למדי"ן, אבל בכתוב אין לחוש אם יקצר ויכתוב קלת בחד למ"ד, תדע דאין לחוש דהא בפ"ד מיתות [לקמן סו.] פריך ליכתוב תקל בחד למ"ד, אף על גב דמקלל צריך שני למדי"ן כדי שיהיה לשון קללה, דבחד למ"ד משמע לשון קלות ראש.

ואיכא למידק במאי דכתבו יש גורסין קלי, והביאו ראיה איך הוא בחד למ"ד משום דאמרינן בסמוך קלת בחד למ"ד, ואין ראיה מבסמוך דהתם אין צריך לכתוב למ"ד הכינוי של מי הוא הקלות, שהרי הוא אומר בפירוש שם אלהים, כי קללת אלהים, וסגי בחד למ"ד, והרי מפורש שהקלות כינוי הוא לאלהים שכתוב, אמנם במתני' צריך לומר ב' למדי"ן קל לי, כדי שיובן הקלות למי הוא, וצריך לומר לי במקום אלהים דקרא.

ואפשר דדוקא בגירסת דגמ' דקיל לי הם ב' תיבות קלות, וכינו למי הוא הקלות לי, אבל לגירסת התוס' קלילי הכל הוא דבור אחד דוקא לשון קלות, וקלילי על דרך לישנא קלילא שהוא אחד.

עוד נשאלתי בדבור זה בעיר ברוסה יע"א שנת התל"ה, ולבר מה שכתבתי באהבת עולם אגב גררא עיינתי בסוגיא במה שכתב

רש"י ז"ל האי מיבעי לגופיה לומר שהמגדף בתלייה ומינה נשמע לאחרני, וצ"ע דנדרש ללא שאלו, אחריני מאן דכר שמייהו הכא, ואפילו לא הוה שמעינן אחריני, שפיר קשיא לן האי מיבעי לגופיה, וצריכא נגר.

ונלע"ד דשפיר הוצרך לזה משום דקשיא ליה דאי לא הוה ילפינן אחריני במה מצינו ממקלל, מאי משני אם כן ליכתוב מקלל בהדיא, הא אימא [ד]להכי שני וכתב קללת ולא מקלל, דאי כתב מקלל לא הוה ידעינן דבתליה אלא מגדף ומידי אחריני לא דהא מקלל כתיב, להכי שני וכתב קללת כי היכי דתימא לאו דווקא מקלל, לזה תירץ רש"י ז"ל דכי פריך האי מיבעי לגופיה ידע ברייתא דלעיל דקרא לא איצטריך אלא למגדף, דבחר דידעינן מגדף נסקלין אחריני ילפי בלא קרא מה מצינו ממגדף, כדתניא לעיל [מה:] מה מגדף שכפר בעיקר וכו' ונכון. אמנם צ"ע מאי לאחרני דכתב, דמשמע כל הנסקלין, ולא הוי ליה למימר אלא לעובד עבודה זרה כרבנן.

ונבוא לביאור התוס', שכתבו יש גורסין קלי, משום דאמרינן בסמוך קלת, ואין לחוש בכך וכו'. וכונתם דלא גרסי קלילי, משום דמשמע דבעינן תרי למדי"ן והיכי אמרינן בסמוך קלת דהוי בחד למ"ד.

ואיכא למידק כפי סברתם דבין אי הוי

ל. עיין יד דוד בסנהדרין שם שדחה תירוצו, ותירץ באופן אחר.